

Fitxa explicativa 2 RASPALLAT SUPERVISAT DIARI

JUSTIFICACIÓ

A la Comunitat Valenciana, al voltant del 30% dels xiquets/es de 6 anys pateixen càries en l'actualitat, el 80% d'aquesta patologia es concentra en el 20% dels xiquets/es i hi ha una clara associació amb el baix nivell socioeconòmic i factors associats, com el país d'origen.

La presència de càries està influïda fonamentalment pel patró d'alimentació i d'higiene dental. L'alumnat d'Educació Infantil es troba en una etapa clau per a l'establiment i consolidació d'hàbits relacionats amb la salut i, a més, hi ha evidència que la càries en dentició temporal és el principal factor predictor de càries en dentició definitiva (que s'inicia al voltant dels 6 anys).

Una mesura molt rellevant per a disminuir la prevalença de càries en la població infantil i per a reduir les desigualtats en salut bucodental existents és el raspallat supervisat diari en els cursos d'Educació Infantil en centres docents amb població escolar amb major risc de càries dental (CAES, CEE, etc.).

OBJECTIU

Realitzar el raspallat dental supervisat diari per un adult en el centre docent, d'acord amb uns estàndards que assegurin la qualitat de l'activitat. Es fomentarà el compliment de la pràctica del raspallat a casa amb l'ajuda de la família.

DESTINATARIS

Escolars del **2n Cicle d'Educació Infantil** (3, 4 i 5 anys) de **centres docents amb població escolar amb major risc de càries dental (CAES, CEE, etc.)**.

METODOLOGIA

1. Organització:

- 1.1. El responsable del Programa de Salut Bucodental en el centre docent (director o cap d'estudis, etc.) és el responsable de l'organització i supervisió de l'execució de l'activitat de raspallat dental diari, designarà la persona (tutor, responsable del menjador escolar, pare/mare col·laborador/a, etc.), el lloc (menjador escolar, etc.) i el moment adequats per a realitzar l'activitat de raspallat supervisat diari.
- 1.2. Els professionals de l'àmbit sanitari (centre de salut pública, equip odontològic, equip pediàtric, etc.) realitzaran una sessió de presentació de 30 minuts de duració màxima, que compregui tots els aspectes de l'activitat del raspallat supervisat, a la persona o persones designades pel centre i organitzar el suport tècnic necessari durant el curs escolar i el monitoratge per part dels professionals sanitaris.
- 1.3. Les persones que realitzen l'activitat del raspallat supervisat han d'estar formades en la tècnica de raspallat efectiu en escolars menuts i en les mesures de control de la infecció i disposar del document de certificació d'haver rebut la formació en la tècnica del raspallat supervisat (annex 1).

- 1.4. El centre docent disposarà de documentació tècnica i recursos didàctics (inclosos els raspalls dentals) per a dur a terme l'activitat.
- 1.5. Els tècnics de promoció de salut, en coordinació amb els equips odontològics, faran el monitoratge del desenvolupament d'aquesta actuació en els centres docents, almenys 2 vegades durant el curs escolar, emplenant una llista de verificació (annex 2), que ha d'incloure l'observació d'una sessió de raspallat supervisat.
- 1.6. El centre docent informarà les famílies sobre l'activitat, i se'ls donarà la possibilitat de no autoritzar per escrit la participació del seu fill/a en l'activitat (annex 3).
- 1.7. El tutor de l'aula on es realitzi el raspallat supervisat registrarà anualment l'activitat en el Formulari del professorat del Programa de Salut Bucodental en la web de la Conselleria d'Educació Cultura i Esport.

2. Procediment del raspallat supervisat:

- 2.1. El raspallat supervisat tindrà lloc en el moment del dia que establisca el responsable del centre docent.
- 2.2. El raspallat supervisat diari requereix que després del raspallat guiat i supervisat per la persona adulta encarregada de l'activitat, aquesta efectue un repàs de la boca de cada escolar.
- 2.3. La persona encarregada de realitzar el raspallat dental de l'alumnat es llavarà les mans abans i després de l'activitat i haurà de cobrir qualsevol tall, abrasió o ferida en la pell de les mans amb guants o tiretes impermeables.
- 2.4. S'utilitzaran raspalls dentals infantils, que estaran identificats individualment per a cada escolar, i seran reemplaçats cada tres mesos o abans, si és necessari.
- 2.5. S'utilitzarà pasta dental fluorada que continga, almenys, 1000 ppm de fluor. S'utilitzarà una quantitat de pasta dental no superior a la grandària d'un pèsol.
- 2.6. En els centres docents en els quals el tub de pasta siga compartit per tot l'alumnat, la persona encarregada de realitzar l'activitat dispensarà la quantitat de pasta que utilitzarà cada escolar. És molt recomanable que siga sobre un tovalló de paper per escolar, en un extrem del qual es dispensa la pasta i després del raspallat s'utilitza per a la neteja de llavis, etc., però també pot ser sobre una superfície neta (plat, etc.), en aquest cas, ha d'haver-hi prou espai entre les quantitats que s'han de dispensar per a permetre que es reculli còmodament amb el raspall dental sense que hi haja possibilitat de contaminació creuada amb les altres dosis.
- 2.7. En els centres docents on cada escolar té el seu propi tub de pasta dental, la seua utilització ha de ser estretament supervisada perquè no hi haja intercanvi de tubs de pasta dental amb altres escolars.
- 2.8. La pasta es posarà en el raspall dental en el moment en què l'escolar estiga preparat per a ser raspallat.
- 2.9. S'indicarà a l'alumnat que no s'engulen la pasta dental, durant o després del raspallat dental, i que escupen la pasta sobrant en un tovalló de paper o bossa de plàstic en paperera, etc. No és necessari glopejar amb aigua després del raspallat, i es recomana que, en cas de fer-ho, siga el mínim necessari per a sentir-se còmodes i optimitzar l'efecte beneficiós del fluor.
- 2.10. En finalitzar el raspallat dental, el responsable de l'activitat rentarà els raspalls acuradament i de manera individual, o supervisarà que ho facen correctament els alumnes, davall d'una aixeta d'aigua freda per a arrossegar les restes de pasta dental, i

es guardaren en el lloc designat pel centre per a això (protegits de pols i insectes) per tal que les cerres del raspall dental estiguen airejades per a evitar que es florisquen.

3. Prevenció i control de la infecció:

- 3.1. Els raspalls s'emmagatzemaran en posició vertical, amb el capçal a la part superior, per exemple en una gradeta per a tubs d'assaig o similar, de manera que no contacten entre si per a evitar la contaminació creuada i en un sistema d'emmagatzematge apropiat, de superfícies llises, netes i seques, i fora de l'abast de l'alumnat.
- 3.2. El sistema d'emmagatzematge ha de permetre la identificació individual de cada raspall.
- 3.3. La neteja de l'armari o estructura d'emmagatzematge dels raspalls dentals es farà setmanalment amb aigua temperada i sabó/detergent. No es recomana la utilització de tovallolletes o esprai desinfectant.

MATERIAL

- Raspalls dentals infantils: un per cada escolar i per trimestre, +/- 10% (els proveirà el centre de salut pública del departament de salut corresponent).
- Pasta dental fluorada d'almenys 1000 ppm de fluor en tubs individuals o tub compartit (en cas de no poder proveir-los Salut Pública, es buscaran recursos alternatius).
- Tovallons de paper per a la dispensació de la pasta dental en el cas de tub compartit i neteja de boca i mans. Alternativament, per a la dispensació de la pasta dental, podran utilitzar-se plats de plàstic, etc.
- Paperera o poal amb bossa de plàstic per a recollir els tovallons de paper i on, opcionalment, puguen escopir els escolars.
- Disponibilitat d'una aixeta amb aigua corrent i lavabo per a la neteja dels raspalls dentals.
- Armari o estructura per a guardar higiènicament els raspalls i la pasta dental.

TEMPS

+/- 2 minuts per escolar.

ANNEX 1:

CERTIFICACIÓ DE FORMACIÓ EN LA TÈCNICA DEL RASPALLAT SUPERVISAT

Nom i cognoms:

Responsable de realitzar l'activitat del raspallat supervisat diari en el centre docent:

De la localitat: _____

Ha sigut informat sobre la **finalitat i organització** de l'activitat del raspallat supervisat diari en el centre docent.

Ha rebut informació detallada sobre el **procediment** de l'activitat del raspallat supervisat diari en el centre docent.

Ha rebut formació respecte de les mesures per a **evitar la contaminació creuada** durant l'activitat del raspallat supervisat diari en el centre docent.

Cosa que **CERTIFICA** als efectes corresponents

Nom i cognoms:

Càrrec: _____

Data: _____

Signatura:

ANNEX 2:

LLISTA DE VERIFICACIÓ DE L'ACTIVITAT DE RASPALLAT SUPERVISAT DIARI

Nom del centre docent: _____

Localitat: _____

Curs: _____ Aula: _____ Data: _____

Preguntes sobre organització i funcionament	Per favor, encerle la resposta		
Han rebut una còpia del procediment del raspallat supervisat?	Sí	No	
Tot el personal nou confirma que han llegit el procediment del raspallat supervisat?	Sí	No	
Quants escolars participen actualment en l'activitat?	Nombre		
Es necessiten recursos addicionals?	Sí	No	
<i>Si la resposta a la pregunta anterior és Sí, què és el que necessita?</i>	☐ Raspalls dentals ☐ Pasta dental ☐ Cartes per a les famílies de l'alumnat ☐ Un nou armari, contenidor, etc., per a l'emmagatzematge dels raspalls i la pasta ☐ Una còpia addicional sobre el procediment		
Preguntes sobre el procediment de l'activitat			
Se supervisa totes les vegades el raspallat dental?	Sí	No	
S'anima els xiquets/es perquè es raspallen sistemàticament amb pasta dental totes les dents?	Sí	No	
Quant de temps de mitjana tarden a raspallar-se les dents?	Minuts:		
Utilitzen una quantitat de pasta dental de la grandària d'un pésol?	Sempre	A vegades	Mai
Se'ls anima a escopir millor que glopejar al final del raspallat?	Sempre	A vegades	Mai
Es registra l'activitat de raspallat diàriament?	Sí	No	
Control sobre la contaminació creuada			
Tots els raspalls dentals es guarden en l'armari establert per a això?	Sí	No	
Estan els raspalls, tubs de pasta i armaris correctament etiquetats?	Sí	No	
Es canvien els raspalls dentals cada trimestre?	Sempre	A vegades	Mai
Es renten els raspalls dentals acuradament amb aigua després d'usar-los?	Sempre	A vegades	Mai
Es posen les dosis de pasta en una superfície neta i separades suficientment per a evitar la contaminació creuada?	Sí	No	
Estan tots els raspalls dentals i la pasta dental guardats fora de l'abast de l'alumnat?	Sí	No	
Resposta de l'alumnat			
Gaudeixen els escolars en les sessions de raspallat dental?	Sí	No	
Resposta dels pares o cuidadors			
Els pares/cuidadors han manifestat preocupacions relatives a l'activitat?	Sí	No	
Els pares/cuidadors han manifestat una resposta positiva a l'activitat?	Sí	No	
Quantes famílies han sol·licitat que els seus fills/es no prenguen part en l'activitat?	Nombre:		
L'activitat ha propiciat que les famílies parlen amb el personal del centre docent sobre salut bucodental?			

Activitat revisada per: _____

Data: _____

Observacions i suggeriments:

ANNEX 3:

PROGRAMA DE SALUT BUCODENTAL / PROGRAMA DE SALUT BUCODENTAL

Sr./Sra. _____

pare/mare de _____,

NO AUTORITZE que el meu fill/a realitze **el raspallat dental supervisat diari** previst entre les activitats a l'aula del Programa de Salut Bucodental.

Firma: _____

DNI: _____

=====

D./Dña _____,

padre, madre de _____

NO AUTORIZO que mi hijo/a realice **el cepillado dental supervisado diario** previsto entre las actividades en el aula del Programa de Salud Bucodental.

Firma: _____

DNI: _____